

Düşüncenin Dile Yansıması

Dil ve düşünce arasında bir ilişki var mıdır? Düşünmek ve konuşmak birbiriyle bağlantılı mıdır? Bu sorulara açık şekilde evet diyebiliriz. Konuşurken düşünmeden bu işlemi gerçekleştirmek hoş olmayan sonuçlar doğurabilir. İnsan, iletişim kurabilen, düşüncelerini dile getirebilen bir varlıktır. Bu durum insanın tabii ihtiyaçlarındandır. Burada dikkat edilmesi gereken şey, insanın dile getirdiği cümleleri düşünce süzgecinden geçirmesidir.

İnsan düşündüğünü konuşur ve konuştuğunu düşünür söylemi üzerinden değerlendirirsek eğer düşüncenizi iyi tutmak ve dile döktüklerimize dikkat etmek dil ve düşünce ilişkisinin sağlıklı işlemesi bakımından önemlidir. Yani burada marifet sadece konuşmak değil, konuştuğumuzda, vicdan veya kalp süzgecini de işin içine katarak düşündürmektir. Dil, düşünce ve kalp bir silsile şeklinde işler. Düşündüklerimizi, kalp yani vicdan bağlamında değerlendiririz sonrasında dile dökerken vicdan süzgecinden geçmiş düşüncemizi dışa vururuz ve böylece söylediğimiz cümleler değerli hale gelir.

Bu durumla ilgili İmam Gazzâlî, *Dil Belası* adlı kitabında¹ Hasan Basri'den rivayet edilen bir hadiste; "Mü'minin lisânı kalbinin ötesindedir. Bir şey söyleyeceği zaman, önce onu düşünür ve sonra konuşur. Münafık bunun aksine kalbi dilinin ötesindedir. Bir şey söyleyeceği zaman düşünmeden onu söyler." buyrulduğunu aktarmıştır. Yine aynı kitabın bir bölümünde² "Bundan sonra bilmiş ol ki; dil, Allah Teâlâ'nın en büyük nimetlerinden ve onun ince sanatlarının en mühimlerindenidir. Dilin kendisi küçük olmakla beraber gerek tâat ve gerek isyânı büyüktür. Cismi küçük fakat cirmi büyüktür." diyerek dilin önemini vurgulamıştır.

Bu düşüncelerden hareketle konumuz olan dil ve düşünce ilişkisinin ne kadar önemli olduğunu, dile getirdiğimiz düşüncelerimizde sadece mantığın geçerli olmadığını bilmemiz gerekir. Vicdanımız ve düşüncemiz ne olursa olsun en son dilden çıkan sözcüklerin bizi yansıttığını bilerek konuşmamız lazım. Ayrıca konuşmak kadar susmanın da önemli ve etkili olduğunu, bazen hal dilimizle de çok şey aktarabileceğimizi hatta bunun çoğu zaman farkında bile olmadığımız şekilde gerçekleştirdiğini belirtelim. Bu süreci başarılı şekilde sağlamanın muhakkak zorlukları vardır fakat başarılı olduğunda çıkacak sonuçlar tatmin edici olacaktır.

¹ İmam Gazali, *Dil Belaları ve Lisan Afetleri (Kitâbu'l - Âfeti'l -Lisan)*, İstanbul, 2007, Bedir Yayınları, sf. 15-16,

² İmam Gazali, a.g.e., sf. 6.